

**ELŐFIZETÉS ÁR.**  
Egész évre 8 frt.  
Félévre 5 „  
Negyedévre 1 frt 50 kr.  
Bérmintelen levelek csak ismert keszektől fogadtatnak el.  
Kéziratot nem adhatnak vissza.  
Egyes szám ára 20 kr.  
A süllytőben minden garmondor díja 20 kr.

# ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLENVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

**HÍRDETSÉI DÍJ:**  
Hivatalos hirdetéseknek:  
Minden egyes sor után 1 kr.  
Asonfelül bélyeg 30 kr.  
Kiemelt díjazottak s körrel ellátott hirdetésekért természetesen minden 10 centiméter után 5 kr számítatik.  
Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.  
Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdába küldendők.

## Idő kérdése.

Csodálatos a magyar nemzet, ha reformokra nógatják. A ki nem ösmeri a magyart, annak kétségbe kellene esni azon, vajjon lesz-e valaha haladás ebben a szép hazában. Hála isten, nagy példák mutatják, hogy kétségbeesésre nincs ok. Emlékezzünk csak a nyelvreform korszakára, *Berzsenyire* és társaira, aztán a széphalmi „szent öreg”-re, mennyit küzdöttek, míg éles tolluk sercegését a nemzet meghallotta. Dalolni akkor még nem volt szabad s az édes magyar dal nem hatott még sziveinkhez, s a toll hatalmas hangja csak szűk falak közé volt szorítva. Most a toll meghódította az egész társadalmat s annak hangját gőz és villám hordja széjjel az országban. Hajdan, mikor veszedelem fenyegette az országot, véres kardot hordottak körül; most e véres kard helyett ott van a publicista tolla. Annak kötelessége felrázni a társadalmat tespedéséből, annak kötelessége figyelni és megfigyelni a jelenségeket és azt kifejezésre juttatni.

Mielőtt az 1847 és 1848-as évek nagy reformjai megszülettek a nemzet szintén nyugodt flegmával várta, hogy jöjjön már az a Mózes, aki őt az ígért földjére vezeti. S ime eljött a monoki Messiás, aki nemcsak hogy az ígért földjére bevezette, de meg is váltotta nemzetét...

A tapasztalat mutatja tehát, hogy a magyar közvélemény csak nagy nehezen barátkozik meg minden újítással. De a tapasztalat azt is mutatja, hogy ha már egyszer megbarátkozott vele, akkor gyors lépésekkel halad előre.

Igy van a közigazgatás reformjával is.

Érzi minden ember külön-külön, hogy a közigazgatás reformjára feltétlen szükség van s az összesség, a nemzet, ahelyett, hogy követelné ezt a reformot, megalkuszik a

létező rendszerrel, sőt sok hang követeli: légyen úgy, mint régen volt.

Régen pedig nem volt ösmeretes a gözerő a villamosság, az emberek nem éltek olyan gyorsan, mint manapság, az igények nem voltak olyan nagyok, a terhek alatt nem görnyedt meg vállunk s meg lehetünk elégedve a mostani is fennálló vármegyei rendszerrel; de a kor halad óriási léptekkel; az igények megtízszereződtek, a terhek megszászorozódtak s az idő intő szózata kényszerít minket a vármegyei rendszer roskadozó falai közül menekülni, mert különben ránk szakad mindenestül.

A miniszterelnöknek az alispánokhoz küldött utolsó rendelete, melynek elején az van mondva, hogy „a jó közigazgatásnak alapfeltétele a gyorsaság” szintén azokat a falakat döngeti. Kinek ne lett volna dolga a közigazgatási hatóságokkal? Ki ne tapasztalta volna azt az óriási lassúságot, amelylyel a polgárok ügyei elintéztetnek?\*) Mennyi magán- és mennyi közérdekű ügy szenved hátrányt a mai rendszer mellett? Ha van is kötelességérzet, tudás és akarat a hivatalnokokban, az ősi rendszer mellett nem mehetnek gyorsabban. Ha összehasonlítjuk a multat a jelel az tapasztaljuk, hogy a közigazgatás munkálatai óriásilag felszaporodtak. A körjegyzőségek, szolgabírák, árvaszékek, a hivatalok egytől-egyig el vannak halmozva munkával s ezt mind a régi rendszer keretében kell elintézni.

Most elképzelhetjük, hogy ott a hol a hivatalnokot nem képesség, hanem protekció viszi a hivatalba, hogy intéztetnek el az ügyek!\*\*) De erről most nem akarok

\*) És aki tapasztalta azt az óriási lassúságot (?) bizonyosan tapasztalta az óriási munka-szaporulatot is, de nem tapasztalta a munkaerőnek aránylagos szaporítását. E tekintetben a vármegyének mostohája volt a kormány, ki édes magzatait örökösen cifárlta, a szegény vármegyét pedig engedte rongyokban, koldulni járnai. Szerk.

\*\*) T. cikkirő e pontnál egy pillanatra megelégedeztem a minősítési törvényről. De erről most nem akarunk mi sem bővebben szólni. Szerk.

pacs, akkor vagyunk az ismerettől legmeszebb, mondá *Morvay* neje után bámulva, de utána ment.

— No, ne pityeregj. De az éjjel csak magad nem leszesz.

— Tán elment a hajam, hogy ily hosszú éjjelt magam töltsek át? Este felé megyek a né-némhez. Jó, vig asszony, legalább tereferél, úgy is rég voltam nála. Ott is hálok. A belső kulcsokat elviszem. A cseléd marad.

— Helyes. Az idő telt, a férj készülődött.

— Hol a cseléd? ...

— A boltba küldtem.

(Dehogy ment boltba; levélkét vitt, ki tudja merre?!) ...

— Csak nem cipelem azt a sok gunyát magam?

— Mintha eltörne alatta a derekad.

Felvette hát *Morvay* uram sulyos málháját és ment az állomáshoz.

A feleség meg otthon tapsolt, dalolt, hogy elment a medve, szabad a vásár.

Ugy kilenc óra felé Mariska türelmetlen kezdett lenni. Ki ki ment a konyhába, majd meg kinyitotta az ablak tábláit, kémlelt, vizsgálódott; valakit várt.

Asszony, szolgáló egyetértettek.

— Nem szólok semmit, téns asszony.

— Ne is! Most elmehetsz. Ne egy forint, a tied. De 12 órára visszajöjj.

A szolgáló vigyorgó arccal elment. Féltilt órákor már Mariska nagysám nem

szólani. Csak a közvélemény figyelmét akarom felhívni arra, hogy ösmerje el a közigazgatás reformjának feltétlen szükségességét.

A jó közigazgatás az állami lét feltételének alapja; mert a közigazgatás általában mélyen belenyúl a szociális viszonyokba s ha ezt rosszul teszi, megint a társadalmi jóllét, mely az állami jólléttel szorosan összefügg. Innen van az, hogy ha valamely közigazgatási hivatalnok mulasztást követ el, vagy a közpénztárak az ország egyik vagy másik vidékén lelketlen emberek által megkárosítottak: feljajdul az egész társadalom, a napilapok hosszu hasábkokban közlik a történeteket. De sajnos a felháborodás csak pár napig tart s aztán megint minden elcsendesül. Ez pedig azért van, mert a magyar ember, ha megszokott valamit, nem szereti, ha háborgatják benne, inkább megmarad a régi rosznál, mintsem fáradság árán megszerezze a jobb utat. Most azonban megindult a harc minden vonalon. Parlamentben és vármegyei üléseken beszélnek a közlő reformról; röpiratok és ujságok napról-napra hirdetik, úgy, hogy társadalmunk minden rétegébe elhatott a szó: *közigazgatási reform*.

A miniszteriumokban erősen folynak az előmunkálatok. A társadalomnak tehát meg kell szoknia ezt az új eszmét s meg kell barátkoznia azzal. Hogy a reformra égető szükség van az többé kérdés tárgyat nem képezheti; kérdés legfeljebb csak az lehet, hogy milyen legyen ez a reform?

Annyi bizonyos, hogy annak gyökereinek, de egyszersmind nemzeti szellemének és a történeti fejlődéshez illeszkedőnek kell lenni.

A közigazgatási szervezet teljes megváltoztatása lesz az a nagy munka, melynek a törvényhozás utján való keresztülvitele már csak idő kérdése. **Székely Albert dr.**

volt egyedül. Ott volt szobájában udvarlója, egy halovány képű, jól megtermett barna ember.

Övök az élet, az egész világ. Nincs a macska, cincoghat, játszhat az egér.

Nézzük a férjem uramat.

— Ejnye, ejnye, az ördög adtát! Dörmög az állomástól haza felé ballagva. Ilyen az ember, késik, késik, míg végre le nem késik a vonatról.

Mit csináljak most? Nincs otthon a feleségem. Be van az ajtó zárva. Ördög adtát. Ha ná-lam lenne most a főajtó kulcsa, de jó lenne.

És nála volt, megtalálta.

Megy, megy, gondolkodik.

Addig gondolkodik, hogy kigondolta, hogy elmegy, először arra a Zrinyi-utca felé. El is ment, nem is hiába, mert amint egy kapuban megállt, nézve az átelleni ház kapuját, lát egy serdülő leánykát kilépni.

Utána siet, eléri, kérdi, — ez meg meg-örült, hogy találkozhatott vele.

— Nos mi újság? kérdi *Morvay*.

— A téns ur elmegy, elutazik most mindjárt.

Éppen a téns asszonyom a ténsurhoz küldött, hogy valahogy értékre adjam a dolgot.

— Jól van, mondd meg a ténsasszonynak, hogy jöjjön bátran hozzám, várom. Nesze lányom, ez a tied, vedd el.

A leányka elvette az adományt.

— De csitt ám, lakat legyen a szádon.

— Ne féljen a téns ur, van már.

Persze a pénzt értette.

— Pompás! Mondogató magában *Morvay* s

## TÁRCA.

### Pompás.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. — Elbeszélés. —

Írta: Mészáros Sándor.

(Folytatás és vége.)

Néhány nap mulva így szól a férj:

— Hallod-e Mariskám, este a 9 órai vonattal Károlyhoz rándulok át, a reggeli vonattal itthon leszek, irodalmi dolgok vannak szóba, azokat akarom elintézni. Darabom előadását akarom szívére kötni s te tudod, hogy ő az igazgatóval egy test, egy lélek.

— Ugyan ne menj, halaszd máskorra, oly csuf idő van, esik.

Jól tudta a feleség, hiába a szó, de mégis csak marasztalta, hogy megadja a módját.

— Megyek Mariskám, tudod, kinek mi a mestersége, az után kell néznie. De lásd, hogy magad ne légy, elküldök anyámért. ő szívesen eljön, legalább nem leszesz magad.

— Nem kell, mondá a nő tettetett szomorúsággal; te mindig bolyongsz, kószálsz; talán nem is oda mész?!

És úgy tett, mintha sirna, kötőjébe rejté arcát s szobájába ment, maga után csapva az ajtót.

— Furcsa istenteremtése az az asszonyi népség; mikor azt gondoljuk, hogy kiismertük,

Mai számunkhoz egy ív melléklet van csatolva.

## Vármegyei ügyek.

Elvi kijelentés utadőügyben. A kereskedelmi miniszter arra a kérdésre nézve, hogy a 18 évet betöltött, de 60 évet még el nem ért azon férfiak, kik önálló adózóként nem szerepelnek, de mint családtagok a családfő neve alatt kereseti adóval meg vannak róva, mint önálló utadók kötelesek kereseti adójuk összege szerint mint állami adófizetők mutatandók-e, ki vagy nevük az adófizetők névjegyzékében nem fordulván elő a törvény 25. §-a értelmében az egyenes állami adót nem fizetők (korosztályosok) névsorába legyenek-e felvevők — kijelentette hogy az ily családtagok az utadó kötelezettek lajstromából egyszerűen kihagyandók lesznek, vagyis rájuk az 1890. évi I. t. c. 23. §-ában, illetve 25. §-ában említett utadótartozás ki nem vehető! (A miniszter e kijelentésében azokról a családtagokról, kik életkoruk 16—18 évében vannak s akik után a családfő kereseti adót szintén fizet, nem rendelkezett. Szerk.)

A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy az 1. és 2. számú gyorsvonatok *N.-Géres* mellett egy percig feltélesen megálljanak.

A földmívelési miniszter *Petráho, V. Ardó, N.-Bári, Csarnahó* és *N.-Kövesd* községeknek filokszterától lepett szőlőterületeit zár alá helyezte.

B.-Szerdahely község lakossága folyamodott, hogy a közelében fekvő vasuti őrház megállóhelylyé tétessék. Folyamodásuk pártfogással küldött föl a keresk. miniszterhez.

Mád nagyközség közönsége a filokszterától elpusztított szőlőkbe dohányt szeretne ültetni, s folyamodott, hogy engedelmet nyerjen dohányültetésre. Folyamodása a pénzügyminiszter pártfogásába ajánlatot.

## Hírek a nagyvilágból.

Ottó bajor királyról, aki tudvalevőleg örült s mint ilyen szigorú felügyelete alatt áll, a legújabb hírek azt beszélik, hogy lelki és testi állapota egyaránt vigasztalan.

A Ferdinánd lemondásáról szárnyaló híreket meghazudolták. A fejedelemnek egyik bizalmas embere, aki fel volt hatalmazva, hogy a fejedelem nevében szóljon, a *Temps* levelezője előtt kinyilatkoztatta: Ferdinánd ma se nem Kóburg, se nem Orleans, hanem tötől talpig bolgár; nem függ senkitől mástól, mint a nép akaratától, mely őt fejedelmévé választotta. Népe pedig él-hal érte.

Jégverések a külföldön *Belgium, Hollandia* északi *Franciaország* és *Anglia* egy része fölött f. hó 18-án rettenetes jégverés vonult el, mely a vetemények nagy részét tönkretette. A villám több embert agyonstott.

## Hírek az országból.

Ófelsége a király az idej hadgyakorlatok alkalmából szept. 14-ét Debreczenben fogja tölteni. Emilitésre méltó, hogy Ófelsége az Alföldnek e metropolisában, mint koronás király, még nem volt. Az ötvenes években kétszer is megfordult ott s egy alkalommal *Erzsébet* királyné is vele volt.

mégjobban behuzódott az előbbi ház kapuja alá, hogy lássa, mikor megy hazúrlól a medve.

Nem sok idő múlva a medve csakugyan utitáskával kezében ment gyorsan utjára.

De mi tünt fel Morvaynak; nem arra van a vasut?! Ördög vigye hátha valahol van még dolga.

Még egy kis félóra, s jött a várt nő.

— Howá ment férjed?

— Nem is tudom howá mondta; csakhogy elment. Hát a te feleséged hol van?

— Mondtam neki, hogy elutazom, elment éjjelre néjéhez. A vonatról szerencsésen lekéstem s így pompás esténk lesz, mi?

Nem szólt a nő, csak simult Nácihoz.

Bementek vacsorálni egy közeli restaurációba.

— De pompás lesz otthon a te! mondá hevülő arccal tekintve Morvay a nőre.

Morvay házára csend szállt, nem lázott ott semmi élet, minden álomba szenderedve látszott.

Nincs is ott senki. Elutazott a férj, néjéhez ment hálai a nő, az asszony, s a cseléd?... Oh az örül, ha a sok munka után lehunhatja szemeit.

Ejh, fűgét a világnak, nem igaz ebből egy szó sem.

Kivulról látszik csak, hogy alusznak, belülről ej de pompás élet van.

Csin!... Csin!...

Féltizenegyet üt a falí óra.

Másfél óra még s jó a kísértetek ideje.

Csik-vármegyéből jelentik, hogy ott a legutóbbi jégverések következtében nagy az inség. Nyolc község lakossága, tizenöt ezer ember, úgy áll, hogy egy szem gabonája sincsen. Az inséges nép nyomora leirhatatlan.

Az orvosok és természettudósok vándorgyűlése iránt, mely tudvalevőleg az idén N.-Váradon lesz, országszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Már az eddigi jelekből is következtethető, hogy az idej jubbiláris vándorgyűlés valóban imponáns lesz.

Az alföldi és délmagyarországi kiállítás Aradon a jövő hó 2-án, délelőtt tizkor nyílik meg.

József Ágost főherceg, József főherceg idősebbik fia, a középiskolai tanulmányokat bevégezvén, Pannonhalmán f. hó 22-én tette le az érettségi vizsgálatot a lehető legjelesebb eredménnyel.

## Különlék.

(Személyi hírek.) *Molnár Viktor* dr. temesi főispán beteg édes anyja meglátogatása végett f. hó 22-én Ujhelybe érkezett; másnap délben szék-városába, Temesvárra, visszautazott — *Paysos* Andor árvaszéki elnök, Stoószból, ho' a furdó kúrárt jó sikerrel használta, visszaérkezvén, újból átvette hivatalának vezetését. *Beszercey Ferenc*, barancsi lelkész, c. kanonok, lapunk munkatársa, egészségének helyreállítása reményében a koriniczai furdóba utazott. *Sigmeth Károly*, a Keleti Kárpátok osztályának ügyvivő alelnöke, S.-a.-Ujhelyből Debreczenbe helyeztetett át m. kir. államvasuti felügyelő minőségében,

(Püspök-szentelés.) *Dessewffy Sándor*, csanádi püspököt — írja az *Ab. K. K.* — Kassán ez évi szeptember hó 6-án fogják felszentelni s Csanád új püspöke székhelyére, Temesvárra, szept. 24-én fog bevonulni. Az emelkedett lelkületű főpap az első csanádi püspök, Szent Gellért emléke iránt való kegyeletes tiszteletből választotta szept. 24-ét a bevonulás napján, mely a mártíromságot szenvedett *Gellért* püspöknek nevenapja.

(Vizvezeték megnyitása.) A széphalmi manzóleom parkjának vízhiányán már segítettek. Az akadémia költségén összegyűjtötték a park szomszédságában találtató források vizét s levezették a Kazinczy emlékház propileoma előtt épült bazénba. A vizvezeték próbája folyó hó 23-án volt s úgy célszerűség mint jórahalóság tekintetéből teljesen kielégítőnek találták.

(Az időjárásról) kellemes feljegyzésünknél alig van. Ma egy hete éjjel jég esett s az ujhelyi külső és a pataki hegyeken lévő szőlőkben kisebb nagyobb kárt is okozott. Hétfőn s kedden egész nap erős szél fújt, estefelé olyan hives lett, hogy nagyon jól felillett az őszi kabát. Szerda hasonlított az előtte valókhöz, csak abban különbözött, hogy déljárt nagy esőt napzállat után pedig még barátságtalanabb, hivesebb levegőt hozott. Csütörtökre viradólág hatalmas zápor esett, mint mondják, rémitő fergeteg, villámlás, mennydörgés kíséretében. Pénteken borongós, szombatban derült kedvben volt az áprilisi időjárás.

(Nekrológ.) Oly szomorú s megható a virág halála. Szép a virág, de gyöngé alkotás. Jön egy kis dér, megcsipi s enyészetnek indul. Mi hasonlóbb egy virág hervadásához, mint az életöröm számára teremtetett nefelejsnek, egy kedves leánykának, váratlan kimulása? A *Zemplén-nyomda* művezetője: *Werner Miksa* és neje szül. *Fränkl Berta*

Csör... csett... csett... hangzott kívülről a kulcs zörgése s a zár csettenése.

— Mi volt az Mariskám?

— A cseléd jött meg.

Morvay szobájába ment kedvesével; bizony nem is a cseléd volt ám, hanem Morvay s a kedvese.

Othonias kényelembé tevék magukat.

Morvay elő húzott íróasztala mellől egy teli flaskót, töltött két kis pohárkával, s éltették a jó asszonyt, ki elment hazulról néjéhez aludni.

— No most kedvesem menjünk, készítsük a teát, minden hozzávaló ott van feleségem szobájában.

Elöl ment a nő, utána Morvay a gyertyával.

— Mariska, szorongott; a másik szobában a kedves. Én hangokat hallok.

— De fé'ős vagy, mondja Mariska mosolyogva. A cseléd jött meg s talán elkísérte kedvese. Mindamel'ett maga is szepegett. A gyertyát kezébe véve, menni akart, hogy megnézzze a zaj okát.

De a bátor kedvesnek figyelmesebb, jobb füle volt, s észére tért, a mint a hangokat mindjobban hallá az ajtóhoz közeledni. Összekapkodá szét hányt holmiját, felnyitá az ablakot, hogy ha kell, ugorhasson.

Morvay ott állt már neje szobája ajtaja előtt, hátrább kicsivel kedvese s már nyitni akará, midőn az megnyílt, s ott állt előtte felesége ma gasra tartott gyertyával.

Férljem uram ijedtében elejtette a gyertyát tratóstól.

gyermekükkel mélyen megszorodott szívvel tudatják két hónapos *Vilma* leányuknak f. évi július hó 20-án esteli 7 órakor rövid szenvedés után, tüdőhurut következtében történt csendes elhunytát. — A szülői szívek sebet heggesse be az ég balsama!

(Kéménytűz.) Ma egy hete, délelőtt 10 órakor, erős délnyugati szélben kigyuladt a Csernyiczky-féle vendégfogadónak egyik tisztátalan kéménye. Vagy 10—15 percig őrületes erővel égett a korom s olyan sűrű, nehézságu és nagy kiterjedésű füstfelhőt ömlesztett a szélirányba, hogy az arrafelé lakók már a kaszinó égésére gondoltak. Bizony különös szerencse, hogy Rozsnyó sorsára nem jutott Ujhely. — Kéménytűzből keletkezett az a veszedelem is, mely a minap Rozsnyó egy részét romba döntötte. A kéményseprést rugd föl, hagyott ott módon teljesített vállalkozónak feleletre vonását és példás megbüntetését kérjük.

(Tanköteles gyermekek összeírása.) S.-a.-Ujhelyben a tanköteles gyermekek összeírván, az összeírás eredménye következő: 6—12 évig. róm. kath. fiu 204, leány 216; gör. kath. fiu 86, leány 80; református fiu 74, leány 78; ágostai fiu 14, leány 14; baptista fiu 1, leány 1; mózes vallású fiu 246, leány 238. összesen: 1252 — 12—15 évig. róm. kath. fiu 67, leány 67; gör. kath. fiu 18, leány 16; református fiu 27, leány 27; ágostai fiu 2, leány 5; baptista fiu 0, leány 0; mózes vallású fiu 72, leány 84; összesen: 385. Az összes tankötelessék száma tehát 1637, ebből a mózesvallásúakra csak 640, vagyis közel 40%.

(Halálozás.) *Ehrenheim Schytra Ferenc*, vidrányi lakos és nagybirtokos, f. hó 24-én egészen váratlanul elhunyt. Halálhírét mindenütt hihetetlennek tartották; hiszen a tetterős, munkás, izmos testalkatu férfiu, aki a vármegyei közélet terén is jól megállta helyét, egy hosszú élet számára látszott alkotva lenni. Fajdalom! halálhíre valónak bizonyult. Temetésén az előkelő rokonság mellett jó barátjai és tisztelői nagy számban vettek részt s fejezték ki legőszintébb részvétüket a gyászoló családnak. Nyugodjék békével!

(A „Zemplén” fekete táblája.) Ösmert kézből vettük s a kir. posta és táviró igazgatóság figyelmébe ajánljuk a következő panaszt: *Tek. Szerkesztő úr!* F. hó 13-án, d. e. 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub>-kor egy csomagot adtam töl az ujhelyi póstán. A csomag *Stoósra* (Abauj vármegye) a furdóba volt címezve s pár üveg finom bort tartalmazott, mondhatnám orvosságot egy üdülő beteg számára. A csomaghoz mellékelt szállító-levél f. hó 15-én (kellő időben) megérkezett Stoószra, maga a szállitmány azonban csak öt nappal később, vagyis 20-án, s még el is késve, mert címzett pár nappal előbb a furdótól búcsút vevén, számára a csomag kézbesíthető nem volt. Ezért a póstai rendtelenségért, nem is említve azt, hogy az üvegek tartalma meg volt dezsámlva, még a visszaküldés póstai költségét is kellett viselnem. Hogy az enyémek hasonló szekaturától a közönség jövőre megkíméltessek, ezt az ügyet vizsgálat tárgyává tétetni kérem. Fogadjá t. Szerkesztő úr. stb. (A vizsgálat eredményét várjuk — Szerk.)

(A kir. törvényszékről.) — *Verekedő községi bíró* — Pap János, gölpi községi bíró, mult évi szeptember 15-én a korcsmában mulatván, korholta Szoták József gölpi lakost, hogy az édes anyjával mitsem gondol, hogy az öreg asszony koldulni jár. Szoták József azonban nem sokat adott a bíró feddő szavára, sőt még neki állt fellebb s elnevezte a bírót *karórágó*-

Nincs oly figyelmes szem a világon, mint az asszonyi szem.

A két nő egyszerre sikoltott fel.

Az ugró férfit *Morvay* csak akkor látta, mikor az már repülő félben volt. Nem láthatta arcát.

Ott a férfi az ablakon, imitt meg a nő az ajtókon futott.

— Mi volt az asszony? kérdi Mariskáját *Morvay*, s számított kedvese ügyességére, hogy azt bizony aligha vette észre a feleség! legfeljebb a cselédnek gondolja. Ki volt az? Akarom tudni, ki volt az az ugró. Ki vele. Ne ámits. Oh én vén medve, vén tők, hogy így bolonddá hagyom magam tenni. Én elmegyek, te meg itt udvarolatsz magadnak. Kijátszál. Asszony, ez sok, ez több, mit elbirhatnék.

Leteszi a nő kezéből a gyertyát s elkezd tapsolni, nevetni. Elámul a férj.

— Pompás! mondja a nő; ez meglepetés akart lenni a multkorért, amit rajtam elkövetél. Tudod akkor mit tettél? No hát vedd ezt érte. Pompás volt kitérésed; éppen ilyenre volt szükségem. Tudod nem birtam beszélykémet folytatni, ily jelenet fordul ott is elő, de a párbeszéd nem jól ment nekem, kellett ahozily természetes. Látod, mily praktikus voltam? Tudtam, hogy lekéstél, vártalak s hogy ily jelenet lejártszódhassék, ide hivatam cselédem bátyját, hogy akkor ugrossam ki az ablakon, mikor te hozzám belépsz. Pompás!..

*Morvay* elámult. Való ez, vagy hazugság?

— De jó férjem uram, folytatá a nő elkomolyodva, mondja csak nekem, ki volt az a nő,

Folytatás a mellékleten.

nak. Erre a becsületében megkisebbitett Pap János Szoták Józsefet a korcsmából szimpliter kilökte. Szoták József e miatt felingerülvén, magához vette töltött fegyverét s a korcsma körül leselkedett, hogy a bírót meglője. De mikor a korcsmában lévők szándékát észrevették, haza sompolygot s a fegyvert elrejtette. Pap János a történet után rendkívül felindult, a Szoták József lakására ment és Szoták Józsefet letartóztatván saját bírói kezeivel úgy elverte, hogy két hétig tartott, a míg Szoták a sérüléseket kiheverte. A kir. törvényszék folyó hó 21-én, Pap Jánost súlyos testi sértés vétsége miatt három havi fogházra és 10 ft pénzbüntetésre ítélte. Szoták Józsefet, a miért a bírót lelővéssel fenyegette, 8 napi elzárásra ítélte. — *A drága hegedű.* Nem Krémónában készült a Molnár József sárospataki cigányprimás hegedűje, de azért nem adta volna 50 ftért oda ezt a hü tárgyat, a melylyel annyi szép pénzt keresett már össze a jó kedvű mulatozók között. Mult év augusztus 23-án Petrahóra is elvitte magával kedves hegedűjét, hogy ott felvidámsa a lakosokat a református pap választás alkalmával. De ez a kirándulás végzetessé vált a hegedűre nézve, mert Szabó Gábor, petrahai lakos, szilaj jókedvében olyat huzott botjával a karcsu jószágra, hogy az egyet jajdult s aztán izzé porrá törve hullott a földre. »Hegedűlt már ennek Szent Dávid« sóhajtotta a cigány primás és rögtön fel is jelentette a gonosz kártevőt a bíróságnál. Ebben az ügyben tartott folyó hó 24-én végtárgyalást a kir. törvényszék s Szabó Gabort idegen ingó dolog rongálásának vétsége miatt két hónapi fogházra és 50 ft pénzbüntetésre ítélte. — *A vád alól felmentve.* Gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádolva állott ugyancsak folyó hó 24-én Csehy Péter, s. a. -ujhelyi lakos, a törvényszék előtt. A vád amiatt emeltett elenne, hogy elmulasztotta volna az udvarán lévő emésztőgödörnek megigazítását s e gondatlansága okozta aztán, hogy egyik lakójának felserdült fia, *Lefkovicz Aron* a gödörbe esett s bele is fuladt. A kir. törvényszék azt, hogy Csehy Pétert gondatlanság terhelte volna beigazolván nem látván, Enyiczkey Gábor talpraesett védőbeszéde után vádlottat felmentette.

(Rendőri hírek.) *Kemény tús* támadt f. hó 24-én d. u. 4 órákor a Mendik János korona-utcai házában. Mielőtt komolylyá válhatott volna a baj, elejét vették. — *Szoba tús* keletkezett a Korinkó-féle házban lakó *Engel* Sámuel cipész lakásán folyó hó 25-én este 9 óra tájban. A függő petróleom-lámpa gajmója kitágult, az égő lámpa az asztalra zuhant, mire az asztal és a szolgáló leány ruhája égni kezdett. Szerencsére a bajt hamar észrevette a Széchenyi-téren álló rendőr, a megrémült háznépnek segítségére sietett s a tüzet ügyesen eloltotta. — *Kárvallás.* Ebben a vallásban bűsul most *Klein Vilmos* korcsmáros, kinek 200 ftal terhelt tárcáját az alatt, amíg cipőt váltott, valami ügyes tolvaj, úgyszólván szemelattára, elemelte. A két csavargót, aki a pénz eltűnésekor a korcsmában ásitozott, letartóztatták. — *Lépen ragadt betörők.* A bodrogközi új korcsmát f. hó 24-ére virradólag feltörték. A feltört ajtó és a korcsmáros alvószobája közt villamos csengő lévén ez az aktusra nagyot sivalkodott, a korcsmárost felköltötte, aki aztán lármát csapva az éjjeli őrség segítségével tetteseket (Vilyből való három cigány) kézre kerítette.

ki az ön háta megett állt? Ki az? Akarom tudni, mondá a nő kikelve, hogy a maga malmára hajtja a vizet.

— Mi volt? Ki volt? mondá a férj hülledezve, hát meglátta, észrevette?

— Nem felel uram? Mi? Hogy a jó, a hü nő szerelmét ily könnyen el lehet játszani? Azt mondja elmegy, engem máshova küld az éjt eltölteni, és... óh, férfi nép, kegyetlen szívű férfi nép, bánjátok is ti, akár hová legyen is a hü nő szerelmével, epedésével.

És elkezdett sirni, kezeibe takarva arcát. No Náci, most, most!

És talált mentő gondolatot.

— Pompás, pompás, megvan! kiáltott örömmel fel. Megyek, leírom rögtön, hogy egy szócska se legyen más. Pompás, Ép erre volt nekem szükségem, ily jelenetre. Tudtam, hogy itthon vagy s azért hoztam, vezettem azt a nőt. Tudod ki volt? Cselédünk anyja.

És ment, hogy bele szője regényébe a jelenetet a párbeszéddel.

Félóra mulva ott ül férj, feleség egymás mellett, nevetgézve mondják egymásnak, hogy de pompás egy regény lesz az, meg (a nőé) de pompás beszélgye; minden szava igaz annak, minden szócskájá igazi — hiszen maguk adták a toll hegyére egyszer másszor e szavakat.

— Pompás, mondá vidóran *Morvay*, magamnak akarom szerezni igazi párbeszédet regényem számára s egymusnak szerzénk. Én neked, te meg nekem segítettél. Igazán pompás.

Ez alatt kint az utcákon meglát a megugrott férfi egy fehérbe öltözött nőt sietni.

(A bibliafordító emléke.) *Károli Gáspár*, az első magyar bibliafordító lelkes emlékünnepe nagyban készülnek a protestáns egyházi körök. Az emlékoszlop leleplezésére szentelt ünnep Gönczön f. évi szept. hó 14-én fog végbemeni. Következő emlék-mondatok lesznek olvashatók az emléko beíszk alapkövén; elől: »Károli Gáspár bibliafordító emlékeül állította a magyar protesztáns egyház egyeteme, 1890.« Jobb oldalt: »Krisztus evangéliuma, istennek hatalma, minden hívőnek üdvösségére.« Baloldalán: »A melyek régen megírtattak, a mi tanulságunkra írtak meg.« *Kun Bertalan* püspök és az emlékbizottság mindent elkövetnek az ünnep sikere érdekében.

(Aratás.) Az aratást a Közép-Hegyalján már befejezték. A termés úgy minőségére, mint mennyiségére nézve nagyon silány. A buza holdanként alig adott 5 mmászat, a rozs, árpa és zab szintén nagyon vékonyan fizet, csak szalma van bőven. Az élet nagyon olcsó, pl. Tolcsván egy köből buzát 5 ft, egy köből gabonát 4 ftért is lehet venni.

(Véres női bosszu.) B.-Olaszi községben egy ottan lezajlott véres dráma képezi most a közbeszéd tárgyát. Tudósítók, szem- és fültanuk elbeszélése alapján, következőkben tesz jelentést az esetről: P. sárospataki lakos és jómodu iparos, megismerkedett s beleszeretett egy csinos külsejű leányzóba. Az intem viszonyból nem csinált titkot felesége előtt sem, sőt vele nem egyszer már az elválásról is beszélgetett. A jogaiból kibecsült feleség dult, fult s ahol szerit-módját ejthette, borsot tört a férj és kedvesének orra alá. P. hogy addig is, míg a törvény sora és rendje szerint kedvesét házastársává teheti leendő életpárját biztosságba helyezze, elvitte a leányt a szomszéd B.-Olaszi községbe s bekvártélyozta egy asztalos mester házához. Hogy-hogy nem P-né rájött az ő riválisának rejtekhelyére, s felnőtt fiával kocsira ülven átrándult B.-Olasziba. Hamarosan azt is megtudták, hol van a »jó madár« fészke. Az asszony, mint karvaly a csirkére, csapott le a védtelen leányra. A házbelieknek sikerült ugyan a leányt egy szifonba belebuzni, de ez nem használt oltalmul a veszedelem ellen, mert mikor dulakodás közben a leány onnan kimenekülni akart, támadója rávetette magát, mint macska az egérre s nem is bocsájtotta ki egyhamar karmai közül; sőt, mint észrevette, hogy a házbeliek rémulve szétfutottak: fiát örnek állította a pitvar ajtóba, a szobát pedig, földre tepert ellenfelén véres bosszút veendő, magára zárta; azután neki esett a halálra rémuló leányt s addig ütötte-verte, míg csak mozogni látta. Mikor áldozata már eszméletlen állapotban lábai előtt hevert, zsebkézt vett elő s a leánynak haját, azután mindkét fülét levágta. Hóhérr munkáját ekként végezve az elalélt leányt fellokolték a szekérszékbe s mint a kik dolgukat jól végezték: anya és fia elhajtottak Patak felé. Utközben a férj találkozott feleségével és fiával. Megállította őket. Rövid szóváltás te ilyen, te olyan, stb. után, hajbakaptak egymással. Az agyba-főbe vert s borzasztóan megcsönkített leánynak ennél az össze-csapásnál újra sokat kellett szenvednie. Mikor a P. kocsián már oltalomba helyezve érezte magát, újabb támadás következett, melyben az asszony és fia lett a győztes. Ismét amazok körmei közé került a szegény leány s már-már úgy volt, hogy kinzói diadallal fogják bevinni Patakra. Ha-

Utána, mondogatá magában. Ugy is fázom, legalább kimelegít a gyors menés.

Megy a nő, utána a férfi. De milyen furcsa. Egy ház felé tartanak. A ház kapujában találkoznak. Néz a férfi a nőre, lopva a nő a férfire.

Mi ez?.. Forogni kezd a férfival a világ, a nővel meg a nagy mindenség.

— Hol voltál? Szól a férfi dörgedelmes hangon a nőre.

— És te?.. Vágott vissza a nő.

És én édes Istenem, hogy nem találkozhatik férj a feleséggel.

\*

Két hétre rá, egy való pereiről híres *Szakáll* nevezetű fiskális válópert vállalt fel, mert egy férj nem akarta, hogy lehessen még egy eset, mikor feleségével a kapuban éjféli időben úgy találkozhatnék, mint találkoztak.

*Szakáll* fiskális néhány nap mulva megint kapott egy válópert, mert egy író ember nem akarta, hogy több regényt írasson olyant, melyben előfordul — hogy miként rakja a nő a férj s a férj a nő homlokára a szarvakat s benne mégis ő legyen a főszerepet játszó, kiről a mese szól.

— Pompás! mondogatá kezeit dörzsölve *Szakáll* uram, a mint íróasztala elé ült. Pompásan megy az üzlet. Férj, feleség fejet vesztve bomlanak. Mindjobban meging a nagy társadalom összetartó köteléke. A mai társadalomra s üzletemre igazán rá mondhatom: *Pompás!*

nem a csendőrség nesztét vevén a vérengzésnek, még ideje-korán közbe lépett, s a minden porci-kájában remegő leányt fegyveres védelem alá helyezte. P né és fia le vannak tartóztatva. A leányt gondos ápolásban részesítik. Az ököljoggal élő asszony és fia ellen nagy a felháborodás.

(Jó példa.) Kassán elrendelte a főkapitány s bizonyosan meg is tartatja az illetőkkel, hogy a míg a forró időszak el nem múlik, húst csak d. e. 8 óráig szabad árulni. A példa vonz. Kövesse a kassai főkapitányt intézkedésével a mi policiális hatóságunk is.

(Meghívó.) A tokaji ev. ref. egyház preszbi térüma folyó évi augusztus hó 3-án, a »tanító nyugdíj-alap« javára, a »Bakony« nevű erdőben, táncsal összekötött nyári mulatságot rendez. Belépő díj: személyjegy 1 ft, családjegy 2 ft. Felülfizetéseket köszönettel fogad s hírlapilag nyugtáz, a rendező bizottság. A mulatság kezdődik délután 4 órákor. Kedvezőtlen idő esetén augusztus 10-én fog megtartatni.

(A hullámokba fult.) Lapunk multi számában röviden említve volt, hogy tegnap mult egyhete, a délutáni órákban, vehemens erővel zudul alá a zápor s árvízvet okozott. Ugyanakkor Bistén emberélet is esett áldozatul a féktelen hullámoknak. A szerencsétlenséget tudósítók így adja elő: *Varholya Erzsébet*, a mátyásházi korcsmárosnak beteges szolgálóleánya, f. hó 19-én a délutáni órákban kocsin Bistére igyekezett, hogy az ottani fürdőt használja. Mikor a patakon át akartak kelni, a záportól eredett hullámok felborították a szekeret. A kocsis szerencsésen megmenekült, de a beteg leány s az egyik ló a patakba beleveszett. A szegény leány holttestét nagy részvét közt temették el.

(Öngyilkosság.) M.-Izsépről írják: megrendítő halállal mult ki e napokban *Stercs* s. jegyző az itteni erdőszégen. Elmezavarától üzetve felmászott egy magasabb fára, ágról, ágról ugrált, azután levette magát a mélységbe s nyakát törte. Mikor felmászott a fára s ott ugrálni kezdett, észrevette az erdőkerülő, kinek kérdésére, hogy mit csinál ott, azt felelte: »egy bogár van a fejemben, még az onnan ki nem jön, ugrálni fogok.« Az együgyű kerülő erre egyet gondolt, távozott s mire fésűvel a kezében visszatért, a szerencsétlen *Stercz* Lajost már ott találta a fa tövében, élettelenül. Oda ment meghalni, hol szülei nyugszanak. A jobb sorsra érdemes *Stercs* Lajos 37 éves lehetett. A nyolczvanas évek elején lépett ki a vármegye szolgálatából s hol egyik, hol másik körjegyzőnél irnokoskodva kereste kényerét. Állandósága sehol sem volt, mert egy átkos szenvedély, a szeszes italok mértéktelen élvezése, örökösén üzte kergette. Szülő községe közközlésen temettette el.

(Az erdő bényei fürdőben) f. évi augusztus hó 3-án megtartandó »Anna-bál« ra nagyban folynak az előkészületek. A résztvenni vágyó közönség igen kedélyes mulatságnak néz elébe annyival is inkább, mert a fürdő derék bérelője a vendégek fogadtatásáról, kényelméről és ellátásáról minden tekintetben gondoskodik.

(Végtárgyalások.) A jövő héten következő bűnügyek kerülnek végtárgyalásra a kir. törvényszéknél; *Julius* 28-án lopás büntetésével vádolt *Harakály Pál* és társai bűnügye; *Julius* 30 és 31-én gyilkossággal vádolt *Kronovits Májer* és társai bűnügyét fogja tárgyalni a kir. törvényszék a mely bünesset annak, idején oly nagy feltűnést keltett a felvidéken. *Kronovits Májer* *Deutsch Sámuel* *Deutsch Wolf* és *Deutsch Juda* dubravai lakosok ugyanis azzal vannak vádolva, hogy *ők gyilkolták volna meg Roth József hraboczi lakost*, a kinek hulláját mult évi május hó 15-én találták meg *Hrabocz* község közelében az országot mellett. A bűnügy, melyben 56 egyén van beidézőve, egyike a legjelentékenyebbeknek, a melyek a törvényszék előtt ebben az évben tárgyalattak.

(Egy német nevelőnő) ki az angol, francia, német nyelveket tökéletesen bírja és minden tárgyat tüzetesen tanít, nagyon szerény feltételek mellett keres alkalmazást. Ajánlatok kéretnek C. W. Német-Ujvár (Vas megye) post restante cím alatt németül küldeni.

## Irodalom.

Törvényhatósági Naptár, szerkesztette *Toldy László* dr. Bpest főváros főlevéltárosa. Bolti ára 2 ft. A dús gazdag tartalommal ellátott, a maga nemében páratlan naptárt melegen ajánljuk a vármegyei bizottsági tagok és tisztikar figyelmébe s pártfogásába. Valóságos országos névtár a zsebkönyv formájában kiadott és 1140 lapra terjedő törvényhatósági naptár, melyben bőven vannak oly részletek, minők sehol másutt nem találhatók; gyűjteménye annyi hasznos és szükséges tudnivalónak, mennyit nem egy hamar lehet másutt feltalálni; egy mindentudó kalauz ez a naptár, mely a legbiztosabb irányba vezet a reá bizakodót. Címkepei *Teleky Géza* gf, *Wekerle Sándor*, *Sailágyi Dezső* és *Csáky Albin* gf ministereket

ábrázolja pompás acélmetszetben, a 16 és 17 lapok között *Darvas Imre* Abauj-Tornavármegye, *Kemény Kálmán* br. Alsó-Fejér vm. főispánjainak, továbbá *Csató János* és *Comáromy László* alispánoknak egy oldalra csoportosított arcképeivel találkozunk, rövid életrajzi közlemények kapcsolatában. Még egyszer ajánljuk az értékes irodalmi holmit a vevő közönség pártfogásába.

## A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —  
Nyilvános hála és köszönet.

Mindazok, kik felejtethetetlen gyermekünk *Román István*, volt közigazgatási gyakornok, temetésén megjelenni, vagy részvétnyilatkozatukkal mély gyászunkban osztozni kegyesek valának, s kiknek ezt személyesen megköszönni lesújtó, majdnem elviselhetetlen fájdalom gától, fogadják vérző szívünk őszinte háláját, s meleg köszönetünket.

Román János  
és neje  
szül. Liszy Emma.

## TANÚGY.

### A kegyes-tanítórendiek Zemplénvármegyében.

XXII.

Hudra János k. r. tanártól.

A lefolyt félszázad küzdelmeiben a nevelés ügyére békítő hatott körülményekkel is találkozunk. Ilyen volt p. o. az 1831-iki *kolera*. Ez az iskolára épp úgy, mint a köztársadalomra nagy szerencsétlenséget hozott. *Ujhelyben* jun 28-án kezdett mutatkozni és teljes két hónapon át kegyetlenül dühöngött. A város 7065 lakója közül az egész idő alatt megbetegedett 1600, meghalt 500. Az egész vármegyében meghaltak 17768 an. Az ifjuság jól elején lőn elbocsátva.

1831-ben lép érvénybe hivatalosan a kegyes-tanítórend és *Brezenheim* Ferdinánd hg. között kötött szerződés is, melynek értelmében a rend átveszi a gimn. I. osztályát, jóllehet kivételesen már az 18<sup>29/30</sup>-ik iskolai évtől a rend látta el az említett osztályt a kellő tanerővel.

1832 máj. 6-án részt vesz *Tamásy* igazgató és *Tóth Lőrinc* tanár *Palugyay* Imre kassai püspöknek installációján. *Tamásy* ékes latin szónoklattal üdvözli; e rendkívül egy latin és egy magyar dicskölteménynyel kedveskedik. Ugyanezen év szeptember havában a váci káptalan *Tamásyt* tisztt, konzultorrá választja s mint *ujhelyi* háziőnök és gimn. igazgató megkezdí a negyedik trienniumot. *Tamásy* magas műveltsége s azon kiváló ére nyeinél fogva, hogy kettős teendői körében példás buzgalommal járt el, kivívta nemcsak előjáróinak teljes elismerését, de *Zemplénvármegyének* is őszinte tiszteletét és szeretetét. *Zemplénvm.* táblabírái között az ő nevét is olvashatjuk épp úgy, mint később a *Hutter* Antalét. Már 1829-ben *Údránszky* Dániel kerületi főigazgató szept 14-én kelt levelével kéri a rendkormányt, hogy *Tamásy* igazgatót, mint minden tekintetben kitűnő férfit, ezen állásában *Ujhelyben* továbbra is meghagyni sziveskedjék. A rendkormány kész előzetkenységgel teljesíté a főigazgatóság méltányos kérelmét.

1834. okt. 15-én iszonyu földrengés rémité meg városunk lakosságát, mely a nagy ijedségen kívül nem csekély árokot is okozott. Háznak felső traktusát is lakatlanná tette; sokat szenvedett a templom és a gimn. is, mely elementáris erők által okozott bajokat csak *Nagy Péter* buzgalma folytán tetemes költséggel, 1835—36 években sikerült megszüntetni. Ugyancsak ő hozatja rendbe az 1841-ben leégett gazdasági épületeket, s sűrgeti a hercegi uradalomnál a szintén leégett »nemzeti iskola« felépítését. Ugyanekkor ellenmond *Lehoczky* Menyhért főszolgabíró azon kívánságának, hogy vármegyei deputáció hivatalos látogatást tehessen a gimnáziumban, miután ez más fórum alá tartozik; de ezt a normális iskolára nézve nem ellenzi.

1843 október elején *Estei Ferdinánd* főherceget hazafias beszéddel üdvözli, ki viszont szívélyesen válaszol. Ez időtáiban *Lipcey* prépost és sárospataki vicearchidiaconus lemondása után, *Nagy Péter* cenzor is lesz, s ezzel hivatalos teendői nagy mértékben megsaporodnak. A szabad szókimondás a legrégebb időktől kezdve még a legigazságosabb ügyben is nem volt mindig észszerű; még kevésbé túrték azt a hatalom képviselői, ha egyesek irásilag akartak megörökíteni oly dolgokat, melyek vagy reájok sértők, vagy pláne a társadalomra, vagy ennek valamely osztályára veszedelmesek valának, vagy nézetük szerint ilyenekül tüntek fel. Ebből keletkezett idővel a cenzúra, mely csak azáltal vált veszedelmissé, hogy hatáskörét túllépve, különböző időkben zsarnokilag kezdett grasszálni minden ellen, mi a hatalom polcán ülők nézeteivel ellentétben állott, vagy a szabadelvűségnek csak halvány látszatát is megközelíté.

Nálunk *Mária Terésia* koráig bizonyos gyakorlati szabályok szerint üzték; de *Mária Terésia* a reformok vezetését uralkodói kötelességének is-

mervén, az állami cenzúra intézményét rendszerezítette. A könyvnyomtatóknak nemcsak theologiai, jogi és orvosi vagy filozófiai művek nyomtatása volt szigoruan tiltva addig, míg az illető szakreferens arra az engedelmet meg nem adta; de még az úgynevezett humánus tárgyakkal sem volt szabad e nélkül foglalkozni. *II. József* ezen tágitott; de már *Lipót* alatt meg lett szorítva. *Ferenc* alatt még szigorubbá lett, ki a szabad eszméknek terjedését, a szabad gondolkodásnak megakadályozását a legszigorubb cenzúra által akarta elnyomni. Attól tartott, hogy a francia forradalom által világgá bocsátott e-zmék hasonló felforgatásokat idéznek elő. Azért sujtotta *Martinovic* és társai tikos működését oly kérelhetetlenül. El is némult a nemzet s évtizedek multak el, míg valaki a szabadelvűség zászlaját kezébe merte ragadni, s a nemzeti kultúra mezején bizonyos reformokkal sietett kiállani.

E férfi *Széchényi István* gf. volt, ki távol minden politikai reform törekvésektől, egyedül nemzetének a társadalmi és kulturai téren okvetetlenül nélkülözhetetlen előhaladását sürgette és ennek áldozta életének minden percét. Törekvése mégis nehézségekbe ütközött s a szigoru cenzúra még a 30-as években is sok kifogásolni valót talált műveiben; sőt ezek közül p. o. *Stádium*-ot a tiltott könyvek közé sorolta. Ily nehéz rendőri kötelemeket nem jó akaratból, de legtöbbszörre kénytelen-ségből teljesítének egyes megbízott egyének; jobbára a gimn. igazgatók, kiknek szigoru felelősség terhe alatt árgusi szemekkel kellett őrködni: vajjon nincsen-e a levegőben valami szabadabb fuvalom, mely a terjedő léghőrt a felsőbb hatalom ellenére »egy kicsit megzavarhatná? Kötelességük volt a közrebocsátás előtt minden művet erősen megkritizálni s tiltakozni minden ellen, mi a szabadelvűségnek csak látszatával is birt. Ezenkívül jogukban állott bármikor rendőri szemlélt tartani a könyvtáros boltokban, a vásári sátrakban, sőt a ponyván árult termékek között is, nehogy valami »bélpoklos judási mű« veszedelmében döntse az állam biztonságát! Meg kellett lepni az ifjuságot a családi tűzhelyen, nehogy valamely tiltott mű miazmás tartalma megrontsa a tapasztalatlan ifjú kebel ártatlanságát. Szóval az intézet előjáróinak sok kellemetlenséget szerzett a kor ezen fonák intézkedése, sok hasznos idejüket rablá el, mit különben a haza ifjusága érdekében sokkal bölcsebben és hasznosabban tudtak volna szép hatáskörükben érvényesíteni.

Ez intézvény fenállott 1848 ig. mig e fölött is, mint több hasonló fölött, napirendre tért a haladó kor szelleme, legalább egyidőre, mig fényes napunk ismét nem szállott a látóhatár alá, hogy annál jobban érezzük vesztéségünket, bukásunk sajnos következményeit.

### Az ujhelyi kegyes-tanítórendiház tanári személyzete

— Folytatás. —

1827<sup>2/3</sup>. Gyalóky Ferenc, hf. Katona Dénes, lelkiatya. Augusztini Antal, lelkiatya. Iványfő Ede, gimn. ig. Ruff József, lelkiatya. Teremi László, Grossmann Alajos, II. elem. ig. Kovács János. Keszthelyi Endre, papn. Firtinger Jakab, papn. Brezanóczy Béla, világi. Szunter Nándor, vil. Simsa Kornél, Majorosy Gyula, vil. Vandruska Antal, vil. Mahulik Jakab vil.

1827<sup>1/2</sup>. Gyalóky Ferenc, hf. Katona Dénes, lelkiatya. Augusztini Antal, lelkiatya. Iványfő Ede, gimn. ig. Teremi László, Grossmann Alajos, ig. t. Kovács János, Zsuffa Pál, papn. Erhard Pál, papn. Brezanóczy Béla, vil. Krecsméry Szilveszter, vil. Kaszás Ferenc vil. Vandruska Antal.

1827<sup>1/3</sup>. Gyalóky Ferenc, hf. Augusztini Antal, lelkiatya. Iványfő Ede, gimn. ig. Ruff József, lelkiatya. Matéka Antal, II. elem. ig. Kovács János, Zsuffa Pál, papn. Csintalan Pál, papn. Erhardt Pál, papn. Koronczy Imre, papn. Brezanóczy Béla, vil. Kaszás Ferenc, vil. Tiszó Lajos, vil. Vandruska Antal, vil.

1827<sup>1/4</sup>. Gyalóky Ferenc, hf. Augusztini Antal, lelk. Grossmann Alajos, lelk. Ruff József, lelkiatya. Szabó Mátyás, II. elem. igt. Kovács János, gimn. ig. Cserép Sándor. Csintalan Pál, papn. Tóth György, papn. Koronczy Imre, papn. Brezanóczy Béla, vil. Kaszás Ferenc, vil. Tiszó Lajos, vil. Vandruska Antal, vil.

1827<sup>1/5</sup>. Krafcsik Ferenc, vil. énekt. Gyalóky Ferenc, hf. Augusztini Antal, lelk. Grossmann Alajos, lelk. Szabó Mátyás, II. el. igt. Kovács János, gimn. t. Cserhalmi József, Dongó Gyárfás Géza. Csintalan Pál, papn. Koronczy Imre, papn. Brezanóczy Béla, vil. Kaszás Ferenc, vil. Tiszó Lajos, vil. Vandruska Antal, vil. Krafcsik Ferenc, vil.

— Folyt. köv. —

## CSARNOK.

### Dalaimból.

I.

Lombos erdő árnya alatt pihenek.  
Hullanak rám hervadó falevelek  
És az erdő zugásában bus ének  
Zendül ajkán párjavesztett gerlének.

Elhallgatom elmerengve a bus dalt.  
Szívemből is minden öröm rég kihalt.  
A mióta megcsalta a hűtelen,  
Hervadozik, bu eszti szüntelen.

Ne keseregi, bugó gerle, az ágon,  
Párodát még feltalálod a nyáron.  
Szívem is majd öröme lel még talán:  
Meggyógyítja igazszívü, barna lány!

II.

Gyászt öltöttek a csillagok az égen.  
Gyászban van az én szívem is már régen.  
Párjavesztett, bus gerleként  
Sir és eped utánad:  
Szorítja a bubánat.

Beteg vagyok, fáj a szívem, fáj nagyon.  
Meggyógyulna, ha itt volnál angyalom.  
Felvidulva, mint a mező  
Kies tavasz jöttére:  
Nem sajogna, nem égne!

III.

Rózsabokor kiskertem aljában,  
Ott pihenek galambom karjában.  
Ragyognak fenn a fényes csillagok;  
Irigyelik, hogy oly boldog vagyok.

Hej, ha én a babámmal lehetek,  
Nem kívánom látni a kék eget.  
Ha kedvesem szemébe nézek:  
Onnan mosolyg fénye a kék égnek!

Szini Péter.

## A lomniczi csúcs tetején.

2633 m. a tengerszine felett.

1890. július 18-án.



virág völgyi kis furdóból indultam el vagy tiz tagból álló társasággal, hogy a *Tarpatak* három vizesését megtekintjük. Én azonban mostan oly közel állván régi vágyamhoz, hogy a Tátra egyik csúcsára felmehessek, Ó-Tátrafüreden megfogadtam a Kárpát-egyesület I-só számú vezetőjét, a kivel elmentünk a három vizeséshez. A negyedikhez, az óriásihoz, nem mehettünk, mert a társaság többsége holgyekből állott. Ők már nem vállalkoztak ezt az utat megtenni. Elváltam tehát a társaságtól. Ők vissza tértek Tátrafüredre, én pedig vezetőmmel, *Horvay* Jakabbal, a tarpataki szállóban maradtunk. Est: becsomagoltunk minden szükséges eszközt és pihenni tértünk. Másnap reggel 3-kor vezetőm felkötött és mindketten magunkhoz véve élelmi szereinket és szöges botjainkat, elindultunk a tarpataki vizesés mentén és egy jó órai ut után a *Tűzkőhöz* értünk. Itten tartottuk első pihenőnket, megreggeliztünk és megmosakodtunk a Tarpatakban. Az idő gyönyörű szép volt és meleg. Vezetőm figyelmeztetett, hogy a közép oromnak aljában zergék vannak, de bizony jó időbe került mig az én gyakorlatlan szemem észrevette. Volt vagy tiz darab egy füves helyen és most mind vöröses színűek csak ózre barnulnak meg. A vezetőnek éles füttytől a legelésző zergék fejüket felkapván, pár pillanat alatt eltűntek.

Elindultunk a Tűzkőtől és egy órai út után az első próbánál voltunk. Itten már meg kellett küzdeni az igazi mászással. Vezetőm elől ment és én mindenütt nyomában kapaszkodtam. Az első próbán szerencsésen keresztül jutva ismét füves helyen folytattuk utunkat. Vezetőm itten egy nagyot kiáltott és hangja háromszor egész tisztán visszaverődött a jó távolságban lévő lomniczi elő hegytől. Aztán tovább kapaszkodtunk, botjainkkal tolvá magunkat, néha megcsúsza a fűvön, de minden nagyobb baj nélkül elértük a *Mózes* forrást, hol második pihenőt tartva ismét jóízűen falatoztunk. — Szieszta után magához kötött a vezető és mintegy három méternyi távolságban egymástól elindultunk a legnehezebb útra. Botjainkat és eleségünket a forrásnál hagyván, csak a szükséges meleg ruhát vittük magunkkal. Most már igazán kapaszkodtunk kézzel, lábbal felfelé, nem is igen gondolva avval, hogy csak hajszálon függ az életünk. Ilyenkor már az ember nem ismer félelmet, ha a kezdet nehézségeitől még viszaradiott is.

Minél jobban közeledtünk a csúcshoz annál veszedelmesebb volt az útunk. Különben utról szó sem lehet; mert amint fölfelé haladunk a meredek sziklafalakon, hasadékokban: a kiálló sziklakarokba kapaszkodik az ember. Ilyen itt az ut.

Még egy kisédei küzködés után 9 órakor a csúcson voltunk. Leírhatatlan szép az, amit az ember innen lát. Egész *Szepes* vármegye a lipői havasokkal és a Tátra többi csúcsai alattunk voltak, csak a mogorva gerlachfalvi csúcs látszik magasabbnak valamivel. A távolban látni *Abauj Gömör* és *Sáros* hegyeit a szepesi városokat, mint apró fehér pontokat. Északra pedig Lengyelországot a távol fekvő kis hegyekkel és Krakó homályos körvonalait. A Poprád, mint valami óriási ezüst szalag tünik szemünkbe; nyugotfelé az *Őr-tó*, a honnan a *Tarpatak* kiömlik, de az: mind leírni lehetetlen. A vezetőmet e gyönyörű panoráma, úgy látszik, nem igen érdekelte mert mihelyt felértünk, azonnal lefeküdt és pár perc mulva az

igazak álmát aludta, s míg én a plédemet is magamra vettem ő levetette a kabátját is. Kérdeztem tőle, hogy nem hül-e meg? Mosolyogva mondta, hogy *kilencvenésszer* van a csúcson és még soha sem volt baja.

Egyszerre csak jön *Sáros* felől roppant sebességgel egy fekete felhő; majd *Gömör* felől egy másik s pár perc múlva nem láttam semmit, mert a felhők körülvettek bennünket, esőnk azonban nem volt.

Félóra múlva lefelé indultunk — jobban mondva hát-on csúszunk — mert a lejövet sokkal veszedelmesebb és fáradtságosabb volt, de minden baj nélkül leértünk és fél kettőkor délután már a tarpataki szállóban hűtöttük szomjunkat, hol nagyon csodálkoztak, hogy ilyen hamar megtettük az utat.

Egy kis pihenés után folytattuk utunkat és fél háromkor *Ó-Tátra-Füredre* értünk. Itten a többi vezetők mindnyájan gratuláltak nekünk, hogy ilyen rövid idő alatt szerencsésen visszaérteztünk. — A vezetőmtől búcsút vettem, avval az ígérettel, hogy a jövő esztendőn, ha eljövök, a gerlachfalvi csúcstól mászszuk meg együtt.

Délután szekerem érkeztem *Virágölgybe*, mely amíg mi a csúcson jártunk, hatalmas eső-fürdőt kapott.

Édesanyám haragot mutatott, hogy hire-tudta nélkül a veszedelmes útra vállalkoztam. Később, mikor élményeimről kezdtem neki elbeszélni, az öröm sugárzó melegét éreztem szememből.

Boruth Andor.

## A délkeleti Kárpátok mellől.

Petrozsény. 1890. július hóban.

Egy negyedszázaddal ezelőtt *Petrozsény* község, melynek ma 5—6 ezer lakosa van, ugyszólván nem létezett. A *Zsil* szép völgyében e helyen egy két román viskó volt, csak a civilizációt pedig hiréből sem ösmerték. Hanem mikor a föld elárulta belsejét s megmutatta hogy kincscsel van teli: leszállt az ember a mélységbe, s a hegy alja megnépesült, százával jöttek a munkások és lerakták a virágzó községnek nagyra nőtt alapját. Eddig négy bányát nyitottak. Némelyikben ezrével dolgozik ma a munkás rémület mélységeiben, fojtó, sötét levegőben, pislogó mécsek világa mellett. Órák hosszában át egy szó sem repül el a bányász ajkáról, csupán a kalapácsok egyhangú ütése hallszik meg-megriasztva egy-egy robajtól, amint a hatalmas rétegek elválnak a kőszéntömegektől.

A köszönet, mely minőségre nézve egész hazánkban a legjobb, felhozzák, óriási rakásokba teszik, kiválasztják nagyság szerint. Érdekes látni, a mint egy-egy kosarban a fajták elkülönülnek 3—4 részre: a nagy és kisebb darabok, a törmelék s a szénpor, minden emberi kéz érintése nélkül, gép segítségével. A megtelt kosarak egy lökésre tova sodródnak, felborulnak, s a szénlétüket külön-külön rakásokba garmadazzák.

A bányász nép, mint mindenütt, itt is igyekszik művelődni. Sokat ad gyermekei iskoláztatására s ha munkája közben szólan és mogorva is, családja körében rendkívül jó kedélyű.

Van itt mindenféle nemzetiség: szász, cseh, kevés olasz, s oláh, s a minék nagyon örömdtem, a magyarság is szép számmal van képviselve. A magyar nyelv szeretete is szépen hódít, nem az *Emke* közbenjárása, hanem a lakosság, különösen pedig a magyar elem buzgólkodása következtében.

Az öreg bányászok, vagyis a szászok és csehek, még mindig irigykedve nézik a magyart, de az ifjabb generáció már közülök is magyarosodik.

Van két iskola, magyar és német, de az utóbbiban is tanulnak a fiúk magyarul. Sajnos, hogy a mint erről a vizsgálatokon is meggyőződtem, a tanítók kevés szult fektetnek a magyarosodás ügyére. A bányagazgató születésére nézve cseh, hogy magyar hivatalnok létére megfeleljen a tisztességnek: alapító tagja az *Emke*-nek s lelkes vezetője a német iskolának!

A vidék őslakói, az oláhok, hazánknak talán a legműveletlenebb emberei. Öltöztük, viseletük s minden tettük becsületére válnék bármely ázsiai népek. Télen-nyáron nehéz, báránybőr-sapkában s mellényben járnak. Házuk deszkából van összetákolva, ablak s kémény nélkül s ha tüzelnek a füst a falnyílásokon ömlik keresztül. Élelmük tengerilisztból készült kenyér. Gyáván meghunyászkodó, azonban rozslékű, ravasz és babonás nép. Ezek így maradnak még sokáig és faji különöségeikért nem is kár, ha a magyarság nem is olvasztja magába őket. Falvaik nagy terjedelmre szétszórtan a hegyek aljában, néha csúcán épült, gunyhókból állanak. Foglalkozásuk állattenyésztés, mely elég bő keresetet nyújtana számukra, ha tehetetlenségük és restségük kisebb volna.

Az őslakók igazán nem érdemlik ezt a gyönyörű vidéket.

A Kárpátok legmagasabb csúcsain kívül számos apróbb hegyek veszik körül a *Zsil* völgyet, melynek egy részén a magyar, másikon az oláh *Zsil* foly, miglen egyesülve a *Szurduk-szorosnál* Oláhországba folyik. Az utóbbi szoros, mely két

óranyira van innen, a legszebb vidékek egyike. A *Zsil* partján menve mindkét oldalon szakadatlanul sűrű fenyvesek által borított hegyek meredeznek az ég felé. Néha az ember mindenfelől bekerítve látja magát, míg lassan kijut a labirintusból s a vadregényesnek ismét egy megkapóan szép panorámája tárul a szemlélő elé.

En nem mondom soha, hogy turistáink ne menjenek külföldre. Régi s okatlan frázis ez! Hadd utazzék bárki, ahova akar, s bizonyára *sebbet* láthat az Alpokon, mint bárhol is nálunk; de ha valaki hazánk szépségeit látni akarja, ne mulasztja el a *Szurduk-szorosat*, mely a szépnek valódi orgiáját nyújtja a szemnek.

Jellemző anekdotát hallottam itt el beszélni *Degré* Alajosról, a kedélyes íróról, ki midőn itt járt elragadtatva kiáltott fel: »Elhiszem, hogy isten hat nap alatt teremtette a világot, mert a biblia így mondja; de hogy e vidéket ilyen rövid idő alatt volt képes létrehozni, azt már semmiféle biblia el nem hiteti velem!»

A helység másik szépsége a »*Cetate Boli*» nevű barlang. A nyári hónapokon a vasut is megáll mellette, mert számos idegen jön ezt a cseppkőes barlangot megnézni. Keresztül szeli a hegyet, kristály tiszta víz folyik át rajta kanyargós uton, óriási kőszilánkok *Damokles-kardként* fityegnek alá s hidnak csúfolt deszkák teszik lehetővé a rajta való átmenést. A bemenet nyílása hasonló egy templom bejáratához; a kimenet szűk s alacsony, de mindvégig érdekes és szép látivalót nyújt. Oláh vezetőnk beszélt, hogy minden este egy ördög jön ide. Ő már bömbölni is hallotta sőt látta, hogy veres háta sárga hasa van, szarva olyan mint a bikáé, a lába meg kecske-láb, szóval egy jól táplált, igazi, pokolból kiszabadult ördög. Soha se felejttem el az öreg Avramot, amint dülledt szemekkel lihegve beszélt el az ördöghistóriát, hozzátevéen, hogy ő még beszélni se szeret felőle.

Röviden megemlítem még a *Baring*-hegyet, *Érdemes* megmászni. A hegy legmagasabb csúcsa, a *Mudra*, 2520 m. Loháton indultunk el korán reggel a Kárpát-egyesület néhány tagja kíséretében. Az oláh hegymászó lovak bámulatos biztossággal járnak a legveszedelmesebb helyeken, de mint gazdáik, uly ók is lassuak s restek, valóságos kín rajtuk ül. Én legalább azt hiszem, hogy *Don Kihotte* Rosinantéja valóságos táltos ló volt az enyémhez képest. Mindnyájan el voltunk látva fegyverrel, azonban megvallom, hogy én, ki inkább a könyvek forgatásához értek, bölcs óvatosságból meg sem töltöttem pisztolyomat, nehogy valami szerencsétlenség érjen. Három órai lovaglás után a Kárpát-egyesület által felállított menedékházhoz értünk. Ez a menedékház (1686, méternyire a tenger színe fölött) férfi és nő osztályra oszlik. Elég nagy kemencével bir, asztal s padok vannak benne s ha ágyak nevezhetők a falhoz erősített deszkák, uly kényelmes ágyak sem hiányzanak belőle. En bizony nem kérek belőlük többet. Még az nap másztuk meg az első (*Baring*) csúcstól, honnan gyönyörű kilátás nyílik a *Zsil* és *Zsijetes* völgyére.

Délután visszatértünk a menedékházba, honnan még egyszer hosszasan gyönyörködtünk a reánk méla tekintetet vető távoli *Retyezai* csúcsában, bámultuk a *Vulkan* hegyet, a román *Tirgu Juliu*-t s a hegytetőn lévő hosszúkás dombot a *groppa*-t. Ez egy sir, melyet a természet épített, a leginpozansabb sirdomb, melyet életemben láttam: Ki fekszik ottan? Mit rejt magában? Csak az tudja, a ki építette — isten. A nép azt beszéli róla, hogy *Decebal* kintse s halottjai fekszenek alatta.

Másnap reggel oláh vezetőnk felkeltett és felfelé tartottunk a *Karsia* s a *Mudra* csúcs felé. Az út göröngyös, köves s fáradtságos, de ha már az ember olyan bolond, hogy magas hegyeket akar megmászni, a helyett, hogy kényelmesen füstölgetne otthon a diványon, mert a divat amaz parancsolja: hat nem sajnálja a fáradságot s megy felfelé mindig magasabbra. Már a második csúcsonál hideg volt, csipős szél fújt s a hasadékokban havat találtunk, mely nagy mennyiségben látszik a *Mudra* csúcson. Erős, szép téli napon képzeltük magunkat, felül a nap sütött, lábunk alatt hó, melyet talán sohasem tapasztott ember, köröttünk hideg szél fútyörész s korbácsolja az alpesi tavakat, melynek láthatása egyedül is kárpótolná a fáradságot. Északfelől a *Balkán* hegység látszik, nyugaton *Románia* egy-két városa, s a mint beszélük, tartós szép időjárásban a *Duna* is látható füstölő gőzhajóival. (Si non e vero bene trovato.)

Délután újból a menedékháznál voltunk. Kedélyes adomázás mellett elköltöttük a (marenya) utravalónk maradékát s visszafelé indultunk. Estve 9-kor itthon voltunk.

Azt mondják, hogy a turistáskodás egészséges. En sem tagadom, de köszönöm az ilyen egészséget. Két nap múlva is alig bírtam mozditani tagjaimat, kivéve fogaimat, melyek alig akartak szünetelni, oly jó étvágyat kapott gazdajuk.

Mikor megtörtén s fáradtan leszálltam a lóról, elem jött oláh gazdának szép barna leánya, örvendve kiáltván *Ajste dominu?* (Itt van már

uram?) — *Ajste!* szép Josefa, csak hozz valami ennivalót! Tolmácsom segítségével azután a többire is megfeleltem »Akarsz-e puliszkát uram? Hát ott voltál a legmagasabb csúcson?»

Igen, Josefam, akarok puliszkát s egyebet is, ha van. »Hála istennek, hogy megjöttél, uly aggodtam érettek. Kell-e *tokana* is, ha éhes vagy hozok.» — Hát hozzá szép Josefa puliszkát és tokanát. — Hozott a szép oláh leány, és faltam a nemzeti edelt.

Isten áldja meg szivességeért a szép Josefát.

Mikrosz.

## HUMOR.

A doktornál.

— Hát édes doktor ur, ezt a gyereket hoztam volna ide. Nem tudok már vele mit csinálni. Két hete, hogy a kis melle mindig *röhög*, nekem meg magamnak iszonyu nagy *lásadásom* keletkezett.

Katedral bölcseségek.

Az eső nem egyéb, mint nedves víz.

A mult órán hallották már a látást, most a szaglást fogják hallani.

*Cromvell* kétszer halt meg; egyszer az ágyban, azután pedig az akasztófán.

Egy szellemdús udvarló:

— Nem merek nagysád mellé ülni, mert valóságos vulkán füstölög benne! (Megtörtént.)

## GONDOLATOK.

Azok, akiket szeretünk és elvesztettünk, nincsenek ott többé, ahol voltak; de mindig és mindenütt jelen vannak, ahol mi vagyunk.

Dumas fils.

Többre becsülni a szellemet, mint a józan-ságot, annyi, mint többre becsülni a fölöslegest a szükségesnél.

A szellem attól gazdagodik, amit elfogad. A sziv attól, amit ad.

La Rochefoucauld.

A szerelem, melyhez mindnyájan annyira ragaszkodunk, magas hegység. Dalolva megyünk föl az egyik oldalán és sirva szállunk le a lejtőn.

André Tourlet.

A bölcs is hétszer botlik egy nap.

Megemészti az embert a bú, mint fát a szű.

Szomorunak sirása, szive könnyebülése.

Kanál mézzel több legyet foghatni, mint hordó ecettel. (Régi magyar közmondások.)

## HIVATALOS RÉSZ.

T. Zemplénvármegye közig. bizottságától.

666/1198. kb. A kereskedelemügyi m. kir. nmságu ministerium folyó évi 31621. szám alatt kelt intézvényével Zemplénvármegye területén fekvő Harkány vasuti és távirtd állomás nevének »Takta Harkány«-ra való átváltoztatása tárgyában a m. kir. államvasutak igazgatóságához egyidejűleg intézett rendelete másolatát közli.

Kihirdetés végett a járási főszolgabíráknak kiadni s a »Zemplén«-ben közöltetni rendeltetik. Kelt Zemplénvármegye közig. bizottságának S.-a.-Ujhelyben, 1890. július 14. tartott ülésében.

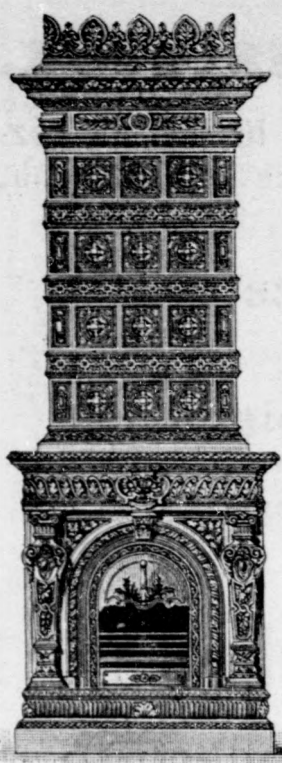
Molnár István,

főispán mint a közig. biz. elnöke.

(Másolat.) Kereskedelemügyi m. kir. ministertől 31621. sz. Zemplénvármegye közigazgatási bizottságának. Zemplénvármegye területén fekvő Harkány vasuti és távirtd állomás nevének »Takta-Harkány«-ra való átváltoztatása tárgyában a m. kir. államvasutak igazgatóságához egyidejűleg intézett rendeletet másolatát a közigazgatási bizottságnak hivatkozással folyó évi május hó 6-án 612/943. szám alatt kelt felterjesztésére tudomásul kiadom. Budapest, 1890. június 18. Baross. Másolat másolata.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1890. évi június hó 18-án 31621. sz. a. kelt s a m. kir. államvasutak igazgatóságához intézett rendelet másolata. a m. kir. államvasutak debreczen-miskolci vonalán Zemplénvármegyeében fekvő Harkány vasuti és távirtd állomás nevének a vasuti és távirtd forgalomban netán előfordulható tévedések kiküldése céljából Takta-Harkányra kívánván változtatni és ezen átváltoztatást részéről ezen engedélyezvén felhivom címet, hogy az e részben szükséges intézkedéseket mielőbb tegye meg s erről hozzám jelentést tegyen. Budapest, Baross s. k. a hiv. más. hit. Uferbad, irodatiszt.





Az „Eperjesi Népbank“ kályhagyára, mely a legújabb időben Eperjesen épült s a külföldi gyárak mintájára a mai kor igényeinek megfelelőleg tetemes költséggel rendeztetett be, azon kellemes helyzetben van, hogy az első rangú külföldi gyárak módja és mintái szerint készített hazai gyártmányaival a fokozottabb igényeknek is, még pedig a külföldiekénél jutányosabb árakon, megfelelni képes.

Miért is igen jó minőségű és izlételjes kivitelű

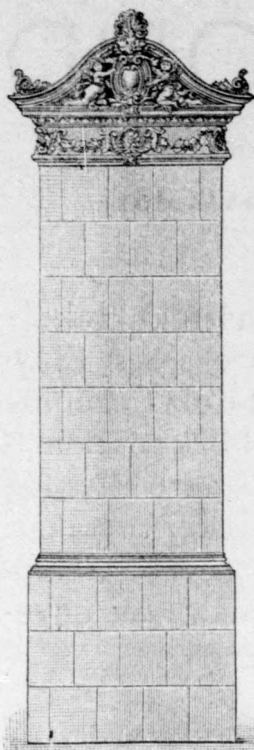
### cserépkályhájának

nagyobb választékát és készletét, felállítással, vagy anélkül a t. cz. közönségnek távolabb fekvő vidékekre is, megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők, az árjegyzékek kaphatók és a megrendelések tehetőek **S.-a.-Ujhelyben**

### Behyna testvérek

czégnél, vagy Eperjesen a tulajdonos „Eperjesi Népbank“-nál.



## KERESKEDELMI AKADEMIA

### DEBRECZENBEN.

**Célja** az intézetnek: tudományos és szakszerű kiképzése azon ifjaknak, kik a kereskedés, forgalom, közgazdaság vagy iparvállalatok terén alkalmazást nyerni óhajtanak. A három éves tanfolyamból álló akadémia államsegélyben részesül s végzett növendékei az

**egyéves önkéntességre vannak jogosítva**

Az akadémia igazgatósága gondoskodik, hogy a tanulók érettségi vizsga letétele után bel- és külföldi házaknál, biztosító-intézeteknél, gyárakban stb. alkalmazást nyerjenek.

Az 1890/91-ik tanév

**szeptember 1-én nyílik meg.**

Értesítővel ingyen szolgál

I 3

**Az igazgatóság.**

Egy jó házból való 3-4 gim. oszt. végzett 14-15 éves fiu tanulóul felvétetik **Koch Gábor** vas-és fűszerkereskedésében **Gál-szécsen.**

## Róth Bernát

vaskereskedő és bortermelő  
**S.-a.-Ujhelyt.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **saját termésű aszu és szomorodni boraimat** alant jegyzett árakon árusítom el, u. m.:

**Szomorodni borok régiek és finomak literenkint 55 krtól 90 krig.**

**Aszu borok régiek és nagyon finomak palaezkonként 1 ft 20 krtól 2 ft 20 krig.**

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradtam

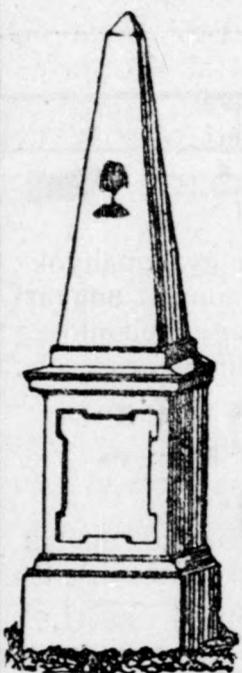
kiváló tisztelettel

**Róth Bernát.**

Sirkövekre feliratok vésése és aranyozása

## SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

Sirkövek újabb tervezése



**BURGER ADOLFNÁL**

**S.-A.-UJHELYT**

Főutcán, a „Vörös ökör“ vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

**POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,**

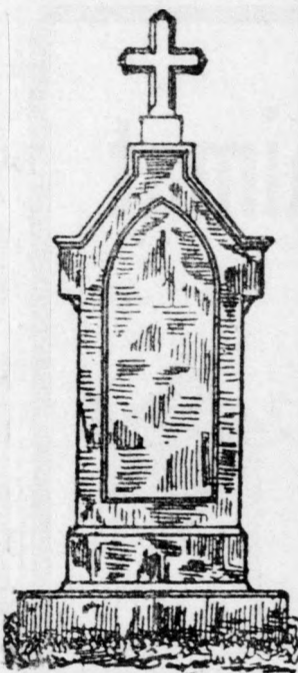
**GRANIT, SZIANIT**

és homokkő sarkövet.

Tisztelettel

**BURGER ADOLF**

vállalkozó.



Antányos aron készítenek.

Sürgőnyezim:  
**Burger Adolf S.-a.-Ujhely.**

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

## Az Évva-házban

Egy négy szoba s mellékhelyiségekből álló első emeleti lakás — istállóval együtt azonnal bérbeadatik. — Továbbá: bérbeadatik bármely órában egy kétszobás udvari lakás a Kossuth-utcai **Hunyor-féle** házban.

Bővebb értesítést ad e lap kiadóhivatala.

Szaftalan és nyomban száradó

Ca 10 Mtr.  
1 Ko  
1 frt 50 kr.

Befed minden  
előbbi  
m á z t

**Christoph Ferenc**  
**SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK**

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt i használatban maradjanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerülhető. Emellett a használatra olyan egyszerű, hogy kikézi maga a kezdeti mázolás. A palló nedves tárggyal feltörhető, anélkül hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

**színezett szobapalló-fénylakk,**  
sárgasbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olaj festék fedi be a pallót s egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolás stb; van azután

**tiszta fénylakk (színezetlen)**  
új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Kiválóan parketre s olajfestékek már bemázolt egézen új pallóra való. Csak fényt ad, ennélfogva nem fedi el a foltokat.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két középnyagú szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9/11, márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol rakfűzések vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tesék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850 éve letező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

**Christoph Ferenc,**  
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,  
**Prága, E. Berlin.**

A valódi minőségben csakis **Özv. Malártsik Györgyné** üzletében kapható **S.-a.-Ujhelyt.**

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb

# savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS

vegyelmezve dr. **LENGYEL BÉLA** egyetemi tanár ur által.

Ő fensége **József főherceg** asztalán rendszer itallul szolgál.

Ajánlva a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lélegzési-, emésztési-, zervek hurutos bántalmánál, hatásosan gyógyítja a Rhachitis-, görvél-, vese- és közhéjajokat, ép úgy használható a tagok csúszos bajainál, gyermekeknek megátalja a tulságos gyomor-savanyú képződést s fokozza az idegrendszer tevékenységét. Gazdag szén-sav tartalma folytán ezen üdítő savanyuviz a legkellemesebb ízű bir s borral használva igen nagy keltetnek örvend.

Mindazon tisztelt fogyasztóknak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógycélokra, vagy tisztán mint asztalivizet előszeretettel használják, kérjük azt rövidítve

## ÁGNES-

forrás néven kiszolgáltatni. A nagyérdemű közönségnek ásványvizünket szives jóindulatában ajánlva, maradtunk teljes tisztelettel az **ÁGNES**-forrás kutatelősége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható. — Országos főraktár:

**ÉDESKUTY L.,** csász. és kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítóval  
Budapest, Erzsébet-tér 8. szám.

*Külföldi szolgálatok, tess az emésztési savaroknál.*

*Legjobb asztali és üdítő ital*

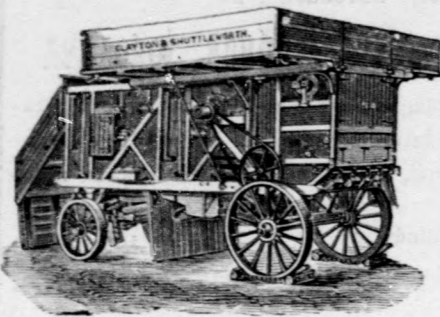
*Hazánk legkedveltebb szavanyuvize*

*Legjobb asztali és üdítő ital*

*Hazánk legkedveltebb szavanyuvize*

# HERCZ ZSIGMOND

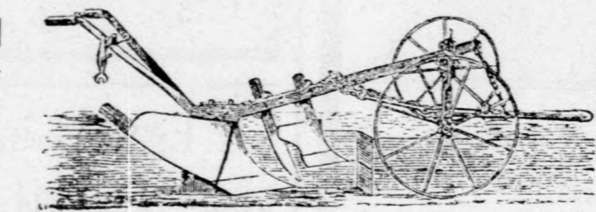
gazdasági gépgyára, ércz- és vasöntődéje,  
Clayton és Shuttleworth gépgyár képviselője  
Miskolczon.



temes és mélyítő acél  
ekéket 8 10 vagy 14 mély  
szántásra.

Clayton és Shuttleworth-féle hármás és ket-  
tős ekék, szóró- és sorvetőgépek, répaadagológépek legjutá-  
nyosabb árakban és eddig felül nem mult tartós kivitelben.

3-6 Árjegyzékek kívánatra készséggel küldetnek.



## Eladó gőzcséplőkészletek.

Egy 8 lóerejű gőzcséplőkészlet és egy 10 lóerejű gőz-  
cséplőkészlet teljesen felszerelve mindkettő kevésbé használt,  
kijavított állapotban és a legjobb karban

jutányos árban 3 évi lefizetésre

eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt

**Hercz Zsigmond,**  
gazdasági gépgyára és vasöntődéje  
Miskolczon.

## Malomtulajdonosok figyelmébe.

Legújabb henger rendszerű kendertörő.

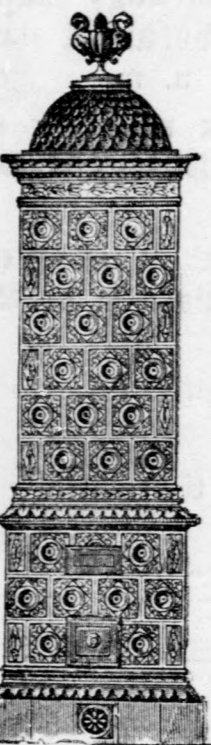
Kitünő munkaképessége és bebizonyult célszerűsége foly-  
tán minden más kendertörő szerkezet felett áll. Költségvetés-  
sel és rajzokkal szívesen szolgál

**Hercz Zsigmond,**  
gazdasági gépgyára és vasöntődéje  
Miskolczon.

1-2

Valódi

## krakói cserépkályháimat



a n. é. közönség becses figyelmébe  
ajánlva van szerencsém ezennel je-  
lenten, hogy krakói gyáram ezeknek  
készítését ujonnan **tökélyesbítette**,  
hogy így, a már eddig is **kitünő**  
minőség, **szépség** és **páratlan jósa-  
gaért** kiérdemelt országos jó hirne-  
vét ezentul is annál biztosabban fen-  
tarthassa.

Sikerült továbbá, egy más ha-  
sonrangu tiszta tűzálló (Chamate) **agyag** készítményeinek eladását át-  
venni, a honnan ugyanis a kékre  
márványozott s **nem** elegendő izléses  
kályhák helyett a **másodosztályu**  
**fehér kályhákat** igen jutányos  
árakban szállithatom.

Megrendeléseket kérek **Reichard**  
**Mór** és fia urak vagy **Thoman Vilmos**  
urhoz S.-a.-Ujhelyben vagy hozzám  
beküldeni.

6-30

Legmélyebb tisztelettel

**Linkesch Samu özv. Eperjes.**

Képes árjegyzékek és mintacserepek bérmentve.

Figyelemre méltók!

**FIGYELEMRE MÉLTÓK!**

A tavaszi és nyári idényben.

Következő biztos hatású ártalmatlan pipere gyártmányok:  
melyek **HOFFMANN BÉLA** az „Arany Oroszlánhoz” címzett **ungvári**  
gyógyszertárban, eredeti előirat szerint készítve, nagy kelendőség  
miatt folyton friss minőségben kapható közkedvelt különlegességek:

„LILIAM ARCZENŐC”  
„LILIAM MOZDÓVIZ” és  
„LILIAM SZAPPAN.

Mindannyi külön és együttesen a szeplő, májfolt,  
pattanások, bőrtisztatlanság, bőrtakák (mitesser) ellen

kitünő sikerrel alkalmazhatók! Nem nélkülözhető ezekhez

„LILIAM HÖLGYPOR”

a legjobb s legújabb arczpor; mely mindennapi használat mellett  
is teljesen ártalmatlan, kellemes finom illattal a nélkül hogy fel-  
tűnnék kitünően tapad, s az arcznak természetes üde színt külső-  
nöz! Kapható fehér, rózsá és créme (barnáknak) színben.

Zemplénmegye és környékére egyedüli raktár:

**KINCSESSY PÉTER** gyógyszertára

az „Üdvezítőhöz S.-a.-UJHELYT” a főutezán.

Hol is kívánatra képes árjegyzékek ingyen adatnak bárkinek s postai megrende-  
lések pontosan eszközöltetnek. 5

Figyelemre méltók!

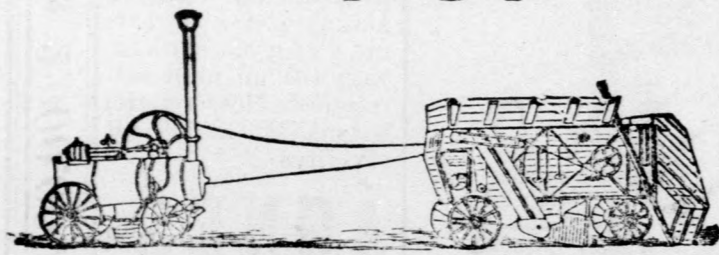
## SCHLICK-féle Vasöntőde és Gépgyár részvény-társaság Budapest

Gyár és irodák: VI., külső Váci-ut 1696 99. sz. Városi iroda és raktár: VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

ajánlja a cséplési idényre kitünő szerkezetű

gőzcséplő-készületeit, locomobiljait,

és vaskeretű gőzcséplő-gépeit, továbbá



járgánycséplő-  
készületeit.

gabonatisztító-rostáit

(Baker- és Vidats-  
rendszer) és konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrató arató gépek, eredeti amerikai  
fükaszaló-gépek, szénagyűjtők stb

**Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,**

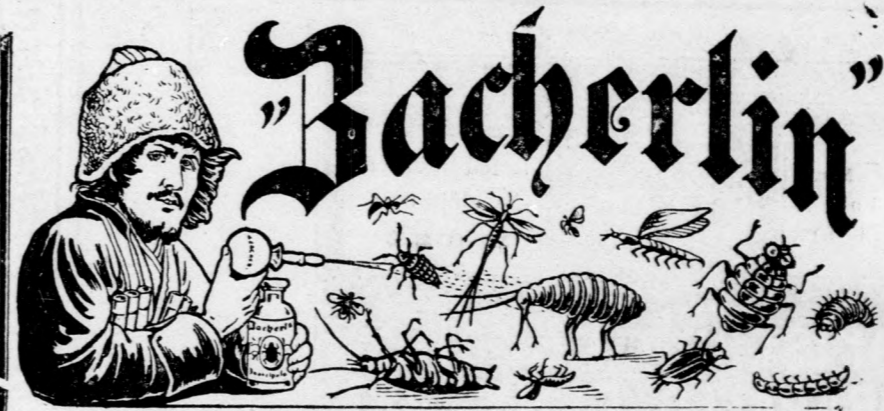
szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék önzvetéssel, ered. Schlick-  
és Vidats féle egyvasu-ekék, talajmivelő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle Haladás sorbavető-  
szórvavető gépek. — Takarmánykészítő-gépek  
darálók, morzsolók, őrlőmalomok és olajmalom  
berendezések.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.  
Árjegyzék kívánatra ingyen, bérmentve.

12-18

Tessék meggyőződni, hogy



csakugyan a legelőnyösebb szer minden rovar ellen  
mert az, mely minden más szert fölülmul, meglepő erővel és gyor-  
sasággal pusztít minden rovarot és az utolsóig teljesen megsemmisít.

De a vásárlásnál ne tessék magát tévutra vezetettetni, hanem  
kerje a valódi „Zacherlint”

üvegekben **J. Zacherl** névvel.

De soha ne vegye annak a nyitott és papirban kimért port,  
vagy hasonló utánzásokat.

Továbbá semmi esetre se mulassa el a „Zacherlin”-hoz még egy

**Zacherlin-takarékoskodót 30 krt**

venni, mert ezen ujonnan feltalált porzókészülék által oly meg-  
lepő takarékoskosságot ér el, hogy az

üvegtartalmat **ugymond megháromszorosítja.**

Csak eredeti üveg s valódi minőségben kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Szentgyörgyi Vilmos, Zlinszky József, Kincsesy Péter, Reichard testv., Reichard Gyula, Behyna testvérek és Cs. Buday Ákosnál.  
Homonnán: Pápay P. és Szekerek A.-nál.  
Varannón: Gaál Sándornál.  
Sárospatakon: Pavletits Györgynél.  
Tokajon: Reiner D. és Olay Lajosnál.  
Nagy-Mihályban: Marmorstein Eugen  
Glück Mór és Bucsinzky Lajosnál.  
Szerencsen: Rochlitz Rezsőnél.  
Tarezalon: Lazary Gyulánál. 10-12